

MELDCODE

CARE-FREE ALS 'HULPCODE'

EEN ONDERSTEUNEND GEDACHTEGOED
BIJ ZORGEN OM VEILIGHEID

DE MELDCODE ALS 'HULPCODE'

EEN ONDERSTEUNEND GEDACHTEGOED

Organisaties en professionals in de **gezondheidszorg**, het **onderwijs**, de **kinderopvang**, de **jeugdzorg**, de **maatschappelijke ondersteuning** of bij **justitie** zijn **wettelijk verplicht** te werken met de **Meldcode**.

De **Meldcode** is een **afwegingskader**: een **hulpmiddel** dat je stap voor stap ondersteunt wanneer je zorgen hebt over een kind of gezin.

De **Meldcode** doorlopen betekent **niet vanzelfsprekend** dat er een **melding** gemaakt moet worden. Het gaat om het maken van een **zorgvuldige afweging**. Wanneer er sprake is van **acute of structurele onveiligheid** en je besluit dat **melden nodig** is, doe je dat vanuit **gezamenlijke zorg**. Omdat je de **ander gunt** dat er **hulp komt** in de situatie en jij deze hulp niet kunt bieden vanuit de rol die je hebt.

CARE-FREE staat niet alleen voor het **creëren** van een **zorgenvrije omgeving** waarin **hulp gevraagd** en **zorgen gedeeld** mogen worden. Het **biedt** via de **betekenis** van elke **letter** een **kompas** waarmee **professionals** de Meldcode ook als '**Hulpcode**' kunnen zien.

De '**Hulpcode**' is een **gedachtegoed** dat professionals **ondersteunt** bij het maken van **weloverwogen keuzes**, met **aandacht** voor **zichzelf** én de **ander**, en dat **kinderen** en **gezinnen helpt** de **steun** te **krijgen** die zij **verdienen** wanneer er **zorgen** zijn.

De **letters** van **CARE-FREE** staan voor **waarden** die **richting** kunnen **geven** en **helpen** om de Meldcode ook als '**Hulpcode**' te zien: een **kompas** dat helpt om te handelen met **Compassie** en **Aandacht** bij zorgen om veiligheid. We benaderen situaties met **Respect** en **Echtheid**, zodat mensen voelen dat zij gezien, gehoord en geholpen worden. Met **Focus** zorgen we voor het herstel en behoud van veiligheid. Vanuit **Rolbewustzijn** weten wat we kunnen bijdragen en hoe we anderen kunnen ondersteunen. Door **Empowerment** groeit het vertrouwen en de zelfredzaamheid van de ander. Samen in **Eenheid** maken we het verschil. Vanuit gezamenlijke verantwoordelijkheid zorgen we ervoor dat niemand zich alleen voelt en iedereen de hulp krijgt die zij verdienen.

Elk kind verdient een **veilige omgeving**, **thuis**, op **school** én **in de buurt**. **Jouw aandacht** maakt het verschil.

CARE-FREE ALS KOMPAS

LETTERS MET WAARDEN DIE RICHTING GEVEN

Compassie

helpt nabij te zijn zonder oordeel en in elke stap het belang van het kind voorop te zetten met begrip voor de context van alle betrokkenen.

Aandacht

helpt signalen serieus te nemen, zorgvuldig te zijn in onze waarneming en communicatie en te reflecteren voordat je handelt.

Respect

helpt ouders, kinderen en collega's te benaderen met oog voor hun perspectief, gevoelens, waardigheid en bevordert de kans op samenwerking en acceptatie.

Echtheid

helpt eerlijk en duidelijk te zijn over zorgen en twijfels waardoor vertrouwen en ruimte ontstaat voor een gesprek.

Focus

helpt de veiligheid van het kind centraal te stellen en steeds te blijven afwegen wat nodig is, zodat kinderen veilig, gezond en kansrijk kunnen opgroeien.

Rolbewustzijn

helpt binnen de professionele rol verantwoordelijkheid te nemen en zorgvuldig te handelen passend bij de situatie en in het belang van het kind.

Empowerment

helpt de eigen kracht van kinderen, gezinnen en collega's te versterken en samen te zoeken naar passende hulp.

Eenheid

helpt om actief samen te werken tussen professionals, organisaties en gezinnen, zodat er een veilig netwerk rondom het kind ontstaat.

STAP 1 - BRENG SIGNALLEN IN KAART

Een **signaal** is een actueel teken of kenmerk dat aangeeft dat er iets aan de hand is. De **verklaring** hiervoor kan **kindermishandeling/huiselijk geweld** zijn, maar er kan ook een **andere oorzaak** zijn. Daarom is het van belang om signalen te **verhelderen** en **bespreekbaar** te **maken**.

- 👉 **Noteer** signalen **direct** om later twijfel te voorkomen.
- 👉 **Breng** signalen die kunnen wijzen op kindermishandeling/huiselijk geweld **in kaart** en leg deze vast in het **dossier**. **Beschrijf feitelijk** wat je hebt gezien, gehoord, geroken of concreet hebt waargenomen, en scheid dit van interpretaties, hypothesen of aannames.
- 👉 Je kunt **gebruik maken** van bestaande **signalenlijsten**.
- 👉 Als iemand **zelf hulp vraagt** of **onthult: Benoem je zorg** en het **recht op veiligheid, schakel Veilig Thuis in** omdat zij samen met jou kunnen bepalen welke hulp en vervolgstappen het beste passen, **bespreek** deze altijd en **wees helder** over wat je in jouw rol wél en niet kunt doen.
- 👉 **Beschrijf de stappen** die je hebt doorlopen en noteer wie je hebt geraadpleegd en wat is afgesproken.
- 👉 Bij **strafbare feiten** ga je **niet** verder **in gesprek** over signalen of zorgen, maar **meld** je **direct** bij **Veilig Thuis** of de **politie**.
- 👉 **Doorloop** bij **oudersignalen** de **kindcheck**.
- 👉 **KNMG Meldcode: doorloop** de **kind-** en de **mantelzorgverlenerscheck**.

STAP 2 - OVERLEG MET COLLEGA'S EN/OF VEILIG THUIS

Om **signalen** goed te **beoordelen, overleg** je eerst met een **deskundige collega** zoals een aandachtsfunctionaris of met een collega die bij het kind/gezin betrokken is. Bij twijfel kun je **anoniem advies vragen** aan **Veilig Thuis**. Zij kunnen adviseren over de signalen, ernst, gesprekken en passende hulp.

- 👉 **Leg vast** met wie je **intern overlegt** hebt en welke afspraken zijn gemaakt.
- 👉 **Overleg** (indien gewenst) met **Veilig Thuis** en **noteer** het advies, dossiernummer en met wie je gesproken hebt in het **dossier**.
- 👉 **Raadpleeg** bij vragen over **letsel** een **deskundige** op het gebied van letselduiding. Dit kan via **Veilig Thuis**.
- 👉 **Vraag** bij **signalen** van **seksueel misbruik, meisjesbesnijdenis, eengerelateerd geweld** of **falsificatie, advies** bij een **deskundige** van **Veilig Thuis**, het **Centrum Seksueel Geweld** of het **Landelijk Expertisecentrum Eengerelateerd Geweld** van de **politie**.
- 👉 **Registreer** duidelijk, met naam en functie, in het **dossier** als **stappen overgedragen worden** aan een ander.
- 👉 **KNMG Meldcode: vraagt** van artsen om **naast collegiaal overleg** ook (verplicht) **advies te vragen** aan **Veilig Thuis**.

STAP 3 - MAAK ZORGEN BESPREEKBAAR

Ga oordeelvrij in **gesprek** met de **betrokkene(n)** en het **kind** om openheid te creëren, vertrouwen op te bouwen en **zorgen bespreekbaar** te kunnen **maken**. **Sla** een gesprek **alleen over** als dit **direct gevaar** oplevert of kan leiden tot het **verliezen van contact** met de betrokkene(n). Neem in dat geval of bij twijfel altijd **direct contact** op met **Veilig Thuis**.

- 👉 **Raadpleeg** de **aandachtsfunctionaris** van je organisatie, een **deskundige collega**, een **leidinggevende** of **Veilig Thuis** als je **ondersteuning** nodig hebt bij de voorbereiding of het voeren van het gesprek.
- 👉 **Schat risico's in** voor de **veiligheid** van het **kind**, de **betrokkene(n)**, **jezelf** of **anderen**, voordat je het gesprek aangaat.
- 👉 **Bespreek** de **signalen** met de **betrokkene(n)**, **tenzij** dit vanwege **veiligheidsrisico's** niet mogelijk is.
- 👉 **Bespreek** de **signalen** met het **kind**, **tenzij** dit vanwege **veiligheidsrisico's**, de **leeftijd** of **belastbaarheid** niet mogelijk is.
- 👉 **Leg** het **doel** van het gesprek **uit**.
- 👉 **Bespreek** de feitelijke **signalen** en **waarnemingen** die gedaan zijn en **nodig betrokkene(n)** en/of het **kind uit** hierop te **reageren**.
- 👉 **Vat samen** wat je hebt gehoord en hoe dit zich verhoudt tot je zorgen.
- 👉 **Verken** samen **oplossingen** en bepaal mogelijke **vervolgstappen**, passend bij de rol die je hebt.
- 👉 **Leg vast** met **wie** je hebt **gesproken**, **waarover** en **beschrijf** de **reactie** van betrokkene, het kind en/of de ouders op de signalen.
- 👉 **Leg** voorgestelde **oplossingen vast**.
- 👉 **Leg afspraken vast** en **wie wanneer terugkoppeling geeft**.

STAP 4 - WEEG HET RISICO

Om zorgvuldig en weloverwogen een **inschatting** te kunnen **maken** over de **zorgen** die er zijn, **breng** je alle verzamelde **informatie** en **adviezen** uit stap 1 t/m 3 **samen** en **beantwoord** je de vragen uit het **afwegingskader**.

Bij het **inschatten** van **(on)veiligheid** zijn **veiligheidsfactoren** leidend; zij laten zien hoe veilig of onveilig de situatie op dit moment is. Daar nemen we ook **risicofactoren** in mee, omstandigheden of gedragingen die de kans op kindermishandeling/huiselijk geweld vergroten. Dit betekent niet dat risicofactoren automatisch leiden tot kindermishandeling/huiselijk geweld. Naast risico's spelen ook **beschermende factoren** een belangrijke rol. Deze kunnen aanwezig zijn bij het kind, de opvoeders of in de omgeving en zorgen voor veerkracht en balans.

Door veiligheidsfactoren, risicofactoren en beschermende factoren samen te wegen, kun je een zorgvuldige inschatting maken van de veiligheid.

Het **beantwoorden** van de **vijf afwegingsvragen** in het **afwegingskader** helpt een **inschatting** te maken over de **(on)veiligheid** en een **beslissing** te maken om wel/niet door te gaan naar stap 5.

- ♥ **Alle vragen** van het **afwegingskader** dienen te worden **beantwoord**.
- ♥ Als er bij de **vragen** sprake is van '**weet het niet**', ga je uit van '**nee**'.
- ♥ Bij **twijfel** kan **Veilig Thuis** (anoniem) **geraadpleegd** worden.
- ♥ Neem bij de **afweging** de **veiligheidsfactoren**, **risicofactoren** en **beschermende factoren** mee, zodat een zorgvuldige **inschatting** van de **veiligheid** kan worden gemaakt.
- ♥ **Noteer** je **afwegingen** in het **dossier** en hoe de **mening** van de **betrokkene(n)** en het **kind** is meegewogen, **met wie** je hebt **overlegt** en wie het **besluit** heeft **genomen** om de **Meldcode af te sluiten** of om **door te gaan** naar stap 5.
- ♥ Als **besloten** wordt **door te gaan** naar **stap 5**, volg je het **organisatieprotocol**: wie beslist over melden of hulp, meldt bij Veilig Thuis, doorloopt de laatste drie afwegingsvragen met Veilig Thuis en bespreekt dit met de betrokkene(n).
- ♥ **KNMG Meldcode**: de **afwegingsvragen** worden **doorlopen** in **stap 5**.

AFWEGINGSKADER

1. Is er op basis van stap 1 t/m 3 een vermoeden van kindermishandeling/huiselijk geweld?

- Nee**: afsluiten en vastleggen in dossier.
- Ja**: naar afwegingsvraag 2.

2. Is er een vermoeden van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid?

- Nee**: naar afwegingsvraag 3.
- Ja**: melden bij Veilig Thuis en samen afweging 3 t/m 5 doornemen.

3. Is effectieve hulp bieden of organiseren mogelijk om dreiging van (toekomstig) kindermishandeling/huiselijk geweld af te wenden en te monitoren?

- Nee**: melden bij Veilig Thuis.
- Ja**: naar afwegingsvraag 4.

4. Aanvaarden de betrokkenen hulp om kindermishandeling/huiselijk geweld af te wenden en zijn zij bereid en in staat zich hiervoor in te zetten?

- Nee**: melden bij Veilig Thuis.
- Ja**: naar afwegingsvraag 5.

5. Leidt de hulp binnen aanvaardbare of afgesproken tijd tot (herstel van) veiligheid en welzijn van alle betrokkenen?

- Nee**: (opnieuw) melden bij Veilig Thuis.
- Ja**: hulp opstarten en afspraken maken over het monitoren van toekomstige (on)veiligheid met betrokken samenwerkingspartners.

STAP 5 - BESLISSEN: IS MELDEN NODIG?

Bespreek de **conclusie** van stap 4 en beslis samen met Veilig Thuis of het een melding moet worden of dat hulp inzetten ook kan.

BESLISSING 1: MELDEN IS NOODZAKELIJK

Als er sprake is van een **vermoeden** van **acute** of **structurele onveiligheid** dan meld je dit bij **Veilig Thuis**.

- 👉 **Beschrijf** zoveel mogelijk **feiten** en **waarnemingen** en **vermeld** als **informatie van anderen** komt.
- 👉 **Bespreek** de **melding vooraf** met de **betrokkene(n)** en het **kind**, **leg** het **doel uit** en **vraag** om een **reactie**.
- 👉 **Weeg bezwaren af** tegen de noodzaak van bescherming. **Zonder toestemming melden** kan **alleen als bescherming zwaarder weegt**.
- 👉 **Noem naam** en **gegevens** van het **huishouden én** je **eigen naam** en **functie**. Alleen in **uitzonderlijke gevallen** zoals direct gevaar of verliezen van contact met betrokkene(n) kun je **anoniem** blijven.
- 👉 **Leg** in het dossier **vast** welke **melding** je hebt gedaan, welke **afspraken** je met **Veilig Thuis** hebt gemaakt, de **naam** van de **medewerker**, de **reactie** van de **betrokkene(n)** en **redenen** om wel/niet in **gesprek** te gaan.
- 👉 Ook **na een melding** kun je **betekenisvol** zijn. Bespreek op welke manier je, binnen de grenzen van jouw rol, de betrokkene(n) kunt ondersteunen met veiligheid.

BESLISSING 2: HULP BIEDEN OF ORGANISEREN IS (OOK) MOGELIJK

Beslis zelf of in samenspraak met Veilig Thuis of passende en toereikende **hulp bieden** of **organiseren** (ook) tot je mogelijkheden behoort.

- 👉 **Zorg voor** voldoende **zicht** op de actuele veiligheid en eerdere gebeurtenissen.
- 👉 **Werk samen** met andere **betrokken professionals**, met een **gezamenlijk plan**, **doelen** en **evaluatiemomenten**.
- 👉 **Richt hulp** op **herstel** van **veiligheid** en **versterken** van **veerkracht**.
- 👉 **Houd regie op veiligheid** binnen de mogelijkheden van je organisatie.
- 👉 **Leg in je dossier vast** welke **hulp** is ingezet en hoe aan de **vereisten** voor passende en toereikende hulp is voldaan.
- 👉 **Hulp bieden** of **organiseren** is **onvoldoende mogelijk** als er onvoldoende zicht is op de huidige of eerdere onveiligheid, passende hulp niet kan worden geboden, of onveiligheid aanhoudt of terugkeert.

CARE-FREE

Scan de QR-code
voor meer
informatie

 info@care-free.nl

 www.care-free.app

